

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΑΛ

8-5-2021

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Όταν ο άνθρωπος γίνεται απόλυτος

(1) Τι συμβαίνει με τους απόλυτους ανθρώπους; Γιατί δεν μπορούν να διευρύνουν τους ορίζοντές τους; Γιατί δυσκολεύονται τρομερά να αποδεχτούν το διαφορετικό; Όσοι υιοθετούν την οδό της απολυτότητας παραμένουν **άκαμπτοι** στη θέση τους, αισθάνονται ότι εκείνοι έχουν πάντα δίκιο και ότι η δική τους άποψη είναι η σωστή. Δεν υπάρχει χώρος για αμφισβήτηση, για διάλογο ή για αναθεώρηση. Παρουσιάζουν σχεδόν εμμονή με τις απόψεις τους και είναι έτοιμοι να αντεπιτεθούν σε οποιονδήποτε θελήσει να διαφωνήσει μαζί τους. Δεν ακούν τα επιχειρήματα του συνομιλητή τους, γιατί μέσα τους τον έχουν ήδη χαρακτηρίσει ως βλάκα, αδαή, παράξενο κι άλλα επίθετα.

(2) Και δεν είναι μόνο η επιμονή του απόλυτου ανθρώπου που μας δυσκολεύει, αλλά και η ανάγκη του να **απαξιώσει** οτιδήποτε διαφορετικό ακούγεται ή προτείνεται, καθώς και η τάση του να επιβληθεί στους άλλους. Αντιμετωπίζει τους πάντες επικριτικά και προσπαθεί να πείσει ότι η δική του κοσμοθεωρία είναι η «σωστή». Δεν μπορείς να αναμετρηθείς με κάποιον που δεν είναι **διατεθειμένος** να σε ακούσει. Δεν μπορείς να συζητήσεις με κάποιον που κάνει το δικό του μονόλογο. Πώς να αλληλεπιδράσεις άλλωστε με κάποιον που δεν μπορεί να δει πέρα από το φανατισμό του, μειώνοντας και κοροϊδεύοντας ό,τι δεν πλησιάζει στις δικές του αντιλήψεις;

(3) Συνήθως το πρώτο συναίσθημα που μας ξυπνάει η απολυτότητα είναι ο εκνευρισμός, ο θυμός. Αισθανόμαστε ότι έχουμε να κάνουμε με έναν «τοίχο» απέναντί μας, χωρίς καμία διαλλακτικότητα, ευελιξία και **διάθεση** για

επικοινωνιακή ανταλλαγή απόψεων. Το μοτίβο είναι «εγώ μιλάω και εσύ ακούς». Σα να μην υπάρχει χώρος για κάποιον άλλο πέρα από εκείνον που μονοπωλεί τη συζήτηση με μια σχεδόν προπαγανδιστική στάση.

(4) Η αλήθεια είναι πως συνήθως τους αποφεύγουμε τέτοιους ανθρώπους σε μια παρέα. Όχι γιατί είναι «κακοί», αλλά κυρίως γιατί γίνονται κουραστικοί να επαναλαμβάνονται με τόσο στόμφο και υπεροψία. Όσο και να προσπαθείς να διεισδύσεις στη συλλογιστική τους με επιχειρήματα προκειμένου να αντικρούσεις κάποια από αυτά που λένε, αισθάνεσαι ότι είναι μάταιος κόπος και από ένα σημείο και μετά εγκαταλείπεις. Έτσι, νιώθεις την αποφυγή ή και τη φυγή την «καλύτερη» λύση προκειμένου να μην συγκρουστείς.

(5) Γενικότερα η απολυτότητα και ο φανατισμός δυσχεραίνουν τις ανθρώπινες σχέσεις. Αλλοιώνεται η ποιότητά τους, γιατί ακυρώνεται η ελευθερία της γνώμης του καθένα και η κατανόηση και αποδοχή του διαφορετικού. Ο πλουραλισμός των απόψεων είναι εκείνος που κάνει μια συνομιλία και μια σχέση ενδιαφέρουσα. Οτιδήποτε άλλο είναι μονοδιάστατο, καταπιεστικό, βίαιο και καταδικασμένο να αποτύχει. Εξάλλου η απολυτότητα συνήθως επιβάλλεται μέσω του εκφοβισμού, της απειλής, της βίας, γι' αυτό και προκαλεί πολλά προβλήματα σε μια σχέση.

(6) Είναι αυτονόητο ότι δεν μπορεί να υπάρχει διάρκεια ζωής σε μια σχέση που απαρτίζεται από τα παραπάνω συστατικά. Κανένας σεβασμός, κανένα υγιές, θετικό συναίσθημα δεν επιβάλλεται. Αυτά κερδίζονται μόνο όταν νιώθεις ότι και η δική σου γνώμη μετράει, χωρίς να γίνει αντικείμενο χλευασμού, ειρωνείας ή απαξίωσης. Ο μόνος τρόπος να αντιμετωπίσει κανείς την ίδια του την απολυτότητα είναι η παιδεία, η διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων, η αναγνώριση και αναίρεση των στερεοτύπων που κουβαλάει, η αυτοαμφισβήτηση και η αυτοκριτική. Άλλος δρόμος δεν υπάρχει...

Μαρία Καρίκη, εφημ. *Η Ροδιακή*, 15/02/16

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο των τριών τελευταίων παραγράφων του Κειμένου σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων.

Μονάδες 8

A2. α. Πώς η αρθρογράφος προσπαθεί να πείσει τους αναγνώστες στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου;

Μονάδες 2

β. Να εντοπίσετε στο Κείμενο που σας δόθηκε δύο γλωσσικά χαρακτηριστικά που αποκλίνουν από τη γλώσσα του άρθρου.

Μονάδες 5

A3.α. Να σχολιάσετε τον ρόλο της ερώτησης στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου.

β. Να εντοπίσετε ένα ασύνδετο σχήμα στην ίδια παράγραφο και να εξηγήσετε γιατί επιλέγεται από τη συντάκτρια του Κειμένου.

Μονάδες 5

A4. Ποια ρηματικά πρόσωπα αξιοποιούνται στην τέταρτη παράγραφο του Κειμένου; Τι επιτυγχάνεται με τη χρήση καθενός από αυτά;

Μονάδες 5

A5. Να βρείτε μια συνώνυμη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις : **άκαμπτοι, απαξιώσει, διατεθειμένος, διάθεση, εποικοδομητική**

Μονάδες 5

A6. Σε ομιλία, που εκφωνείτε στο πλαίσιο σχολικής εκδήλωσης, παρουσιάζετε την αξία του γόνιμου, εποικοδομητικού διαλόγου σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Η ομιλία σας να έχει έκταση 200-250 λέξεων.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ένα παιδί μετράει τ' άστρα

(απόσπασμα)

Το παιδί τ' άνοιξε τρέμοντας. Ήταν σαν μικρό σπιτάκι. «Ιστορία Σεβάχ του Θαλασσινού» έλεγε το ξωφυλλό του. Αυτό ήταν! Το παιδί έπεσε πάνω στο βιβλίο με τα μούτρα. Και το διάβαζε, το διάβαζε ολόκληρο το χειμώνα. Το διάβαζε και ξανά το διάβαζε και πάλι το ξαναδιάβαζε, και το 'μαθε νεράκι. Κείνος ο μπάρμπα, που του το 'χε φέρει, τ' άκουε και τρέμανε τα μουστάκια του. Όμορφο βιβλίο. Μόνο που είχε μια παραξενιά. Έλεγε την ιστορία του μονάχα σ' όποιον ήθελε. Όσπου να κλείσει κείνη η χρονιά, είχε καταπιεί κι άλλα καμιά δεκαριά βιβλία. Τότε πήρε να γίνεται λόγος για κείνο το παραπαίδι, σ' όλα τα σπίτια. Το μάθε κι ο δάσκαλος, και μια μέρα του παράγγειλε να πάει να τον δει. Βάζει, λοιπόν, ένα παστρικό πουκάμισο και πάει.

- Α, έλα δω... του κάνει ο δάσκαλος. Εσύ είσαι που λες τα παραμύθια;

- Δε φταίω γω... έκανε το παιδί.

- Και ποιος σου είπε ότι φταις; Καλά καμωμένα είν' αυτά που κάνεις. Μα γιατί δεν έρχεσαι να σε γράψουμε να μάθεις και γράμματα του σκολειού; Ε; Δεν τ' αγαπάς; Γράμματα του σκολειού! Αν τ' αγαπούσε! Μα υπήρχαν πιο γλυκά γράμματα! Πώς όμως να τα μάθει; Αυτός μάθαινε γράμματα του ποδαριού, γράμματα της τρεχάλας, μian αράδα εδώ και μian εκεί. Μαζί με τα δαμάλια. Να βοσκάνε κείνα γρασίδι κι αυτός βιβλίο. Αν τ' αγαπούσε λέει! Τι λόγια είν' αυτά που λες, κυρ-δάσκαλε! Μα πόσα κομμάτια θα γίνει ένα τόσο δα ανθρωπάκι; Βλέπεις, τα σκολειά σ' αυτό τον κόσμο είναι όλα σκολειά της μέρας. Ανοίγουνε τις πόρτες τους μαζί με τα μαντριά. Πού να πάει; Εδώ ή εκεί. Πάει λοιπόν με το κοπάδι. Και παίρνει λίγο χρήμα, που είναι πηχτός

ιδρός. Το μαζεύει λίγο λίγο, όπως το μερμηγκάκι το σπόρο. Έχει κάτι σχέδια... Σκοπεύει, σα μαζέψει κάμποσα, να πάει σ'ένα δάσκαλο και να του πει "να, πάρε, και δως μου γράμματα, γράμματα καλά όμως, του σκολειού..." Έχει την ελπίδα ότι έτσι δε θα τον διώξουν. Έχει ακουστά για τους δασκάλους ότι είναι καταδεχτικοί άνθρωποι και δε θα τον αποπάρουνε. Και, τώρα, να ο δάσκαλος ήρθε μοναχός του. Η καλή του τύχη τον έφερε μπροστά του. Και τι;... Δάσκαλος αληθινός, με γυαλιά! Και τον καλάει και στο σπίτι του. Ώρα ήταν λοιπόν. Πιάνει κι αυτός το σακάκι του και το κουνάει.

- Τ' είν' αυτό; ρωτάει ο δάσκαλος.

- Χρήματα.

- Πού τα 'βρες;

- Τα κέρδισα.

- Και γιατί τα κουνάς;

- Είναι για γράμματα. Μα δεν είναι πολλά. Άμα τα κάνω μπόλικά, θα τα φέρω εδώ να μου μάθεις. Μπορεί να γίνει αυτό κυρ-δάσκαλε;

- Αν μπορεί;...

Ο δάσκαλος έβαλε τη γροθιά του στο μάτι για να διώξει ένα σκουπίδι. Ύστερα κοίταξε το παιδί βαθιά στα μάτια.

- Λοιπόν... πήγε να του πει.

Η φωνή του ήταν κάπως αλλιώςτικη, έτσι λιγάκι σαν βραχνή.

- Άστα... Άστα εκεί είπε, και πήγαινε... Αύριο, που θα παχνίσεις τα δαμάλια σου, έλα... του λέει.

- Να πάρω πλακοκόντυλο, δάσκαλε; Να πάρω χαρτιά, μολύβια;

- Όχι, όχι, καλό μου παιδί... πώς είναι τ' όνομα σου;

- Μέλιος.

- Όχι, Μέλιο. Και πάλι ήταν αλλαγμένη η φωνή του, πιο πολύ αλλαγμένη και πιο βραχνή.

Το παιδί στάθηκε λίγο. Ύστερα άδειασε την τσέπη του στο τραπέζι κι έφυγε. Ο δάσκαλος ούτε γύρισε να το δει. Αφανίστηκε να κοιτά έξω απ' το παράθυρο, σαν να ξεφύτρωσε ξαφνικά εκεί έξω κάνας καινούργιος κόσμος και ήθελε να τον μάθει. ..."

Μενέλαος Λουντέμης, *Ένα παιδί μετράει τ' άστρα*,

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

B1. Αφού παρουσιάσετε τα συναισθήματα που προκάλεσε ο Μέλιος στο δάσκαλο, να σκιαγραφήσετε την προσωπικότητα του δασκάλου. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο. Το κείμενό σας να έχει έκταση 50-70 λέξεων.

Μονάδες 15

B2. α. Να χαρακτηρίσετε τον τύπο του αφηγητή με βάση τη συμμετοχή του στην ιστορία και να εξηγήσετε τι επιδιώκει ο συγγραφέας με αυτή την επιλογή του. (μονάδες 5)

β. Στο κείμενο ως αφηγηματικός τρόπος αξιοποιείται και ο διάλογος. Να εντοπίσετε ένα σημείο που επιβεβαιώνει την άποψη αυτή. Τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με τη χρήση διαλόγου; (μονάδες 5)

Μονάδες 10

B3. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε δύο μεταφορές του κειμένου. Τι επιτυγχάνεται με τη χρήση τους;

Μονάδες 5

B4. Πώς, κατά την άποψή σας, οι φορείς παιδείας συμβάλλουν στη διαμόρφωση προσωπικοτήτων ικανών για διεξαγωγή γνήσιου διαλόγου; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο έκτασης 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20

